

V Nitre 18. mája 2023

Milí rodičia,

prihovám sa vám ako lektor Akadémie veľkých diel, učiteľ strednej školy, ale predovšetkým ako rodič štyroch detí. O pár dní bude náš najstarší syn sláviť svoje 14. narodeniny. Dlhú dobu sme s manželkou zvažovali, či nášmu tínedžerovi konečne kúpime jeho prvý mobil. Skutočnosť, že doteraz žiaden nemal udivuje mnohých, predovšetkým jeho spolužiakov. Pár rán stihol už v tomto smere utržiť, ale drží sa statočne.

V žiadnom prípade nekonáme s presvedčením, že naše riešenie nedať deťom neobmedzený prístup do digitálneho sveta je univerzálne a jediné správne. **Ide z našej strany skôr o snahu chrániť ich od obsahov, ktorým človek ľahko podľahne, ťažko si to uvedomí a ešte ťažšie otvorene prizná.**

Určite ste si všimli, že boj o našu pozornosť je čoraz sofistikovanejší. Tvorcovia mediálnych obsahov s presnosťou vychádzajúcou z vedeckých výskumov vedia, ako, kedy a kde zaútočiť a vtiahnuť nás do magického sveta digitálnej zábavy. Koľkokrát my, dospelí, nechápavo krútime hlavami nad tým, ako je to možné, že sme opäť boli schopní hodiny presedieť pri niečom tak ... zbytočnom. O čo zraniteľnejšie sú deti?

Ako učiteľ sa denne stretávam s mladými, ktorí sú dlhodobo pohltení a presýtení lacnou zábavou. Dokážu sa zabudnúť v online priestore čoraz dlhšie a keď sa vracajú, prichádzajú otupení a neprístupní.

Zároveň **všetko to, čo vo virtuálnom svete hľadajú je prirodzené** ich tínedžerskému veku - komunikácia s rovesníkmi, skúsenosť prijatia, hľadanie seba samého a nasledovanie vzorov, umenie či odreagovanie sa. V skutočnosti **ide naozaj iba o to, v akej kvalite sa im podarí tieto potreby naplňať.**

Ako rodič a učiteľ túžim, aby sa moje deti nekrmili odpadom, ktorý z nich spraví apatických, farbavých, lenivých a plytkých ľudí. Nikto nečaká, že na fast-foode odchovaní jedinci budú prekypovať zdravím, tak prečo je to na úrovni mysle a duše iné?

So znepokojením sledujem, s akou námahou sa deti po korona kríze dokážu sústrediť, ako ťažko sa dokážu nadchnúť pre ideály, ako málo sú ochotní počúvať, ako nekriticky dokážu prijať názory, hodnoty a vzory správania, ako nekultúrne o názoroch druhých diskutujú a predovšetkým, ako prázdni a nešťastní sa cítia. Možno so mnou zdieľate tento smútok.

Naopak, **chcem, aby nové generácie dokázali kriticky myslieť, kultivovane komunikovať, aby mali radosť z hľadania a objavovania, aby si dokázali osvojiť hodnoty, ktoré vedú ku skutočnému šťastiu.** Som presvedčený, že toto chce pre svoje dieťa každý normálny rodič.

Po štvorročnej skúsenosti s Akadémiou veľkých diel môžem s istotou povedať, že **na Slovensku sa podarilo vytvoriť rozvojový program, kde sa deti môžu učiť plávať proti prúdu doby.** Ciele programu sú jasné - budovať charakter, zvyšovať schopnosť sústrediť sa a kriticky myslieť a zlepšiť čítanie s porozumením.

Vždy ma potešia svedectvá študentov, ktorí nám v spätnej väzbe potvrdia, ako veľa pre nich Akadémia znamená, ako sa tešia na semináre. Pre niektorých to býva jediný svetlý bod v týždni. Už po niekoľkých stretnutiach sa deti vzájomne učia **nachádzať hĺbku a krásu**, ktorá im na prvý pohľad ostala úplne skrytá. Zároveň si začínajú **klásť otázky, ktoré sa ich hlboko dotýkajú a prenikajú do priestoru ich osobných hodnôt**, odkiaľ robia najdôležitejšie rozhodnutia svojich životov.

Čo nás rodičov odrádza od záväzku je zvyčajne nedostatok času. Samozrejme, času máme všetci akosi menej. **Predstavte si však, že namiesto Instagramu, TikToku, četovacích platforiem a Netflixu investujú naše deti čas do vzťahov, kde spoločne objavujú príbehy, ktoré formovali veľkánov ako Tolkien, Masaryk či Tolstoj.** Filmy, seriály, hudbu a knihy sú tak či onak súčasťou ich životov. Možno ide len o to, vymeniť tretiu triedu za prémiovú kvalitu. Na rok.

Program nie je zadarmo. Pretože **nič naozaj kvalitné nie je v našej spoločnosti zadarmo.** Program od študenta (aj učiteľa) vyžaduje v prvom rade ich časovú investíciu (90 minútový seminár a aspoň hodinová príprava naň) ako aj finančnú investíciu v podobe ročného školného. Študenti mi sami potvrdzujú, že sú to ich najlepšie investované peniaze.

Sylaby programu sú dizajnované majstrovsky - tak, aby sa študenti stretli s tým najlepším z literatúry, filozofie, hudby, filmu a výtvarného umenia, aby o tom diskutovali, kládli si a pýtali sa veľké otázky a spoločne v bezpečí skupiny priateľov objavovali odpovede. **Spätne väzby učiteľov i študentov sú vynikajúce, výsledky z výskumov jasne dokazujú, že Akadémia dosahuje, čo sľubuje.**

Skutočne nemám overený recept, ako deti vychovávať pre tento svet, no ako rodič si dávam veľký pozor na to, čo a v akej miere získava ich pozornosť, čo počúvajú, sledujú a ako interpretujú svoje vnemy a zážitky a predovšetkým, kto sú ich kamaráti. **Teším sa, že Akadémia veľkých diel pripravila sylabus už aj pre základné školy a môj syn tak môže už od septembra 2023 byť jej súčasťou. Povzbudzujem aj Vás, aby ste tak urobili, lebo urobíte dobre!**



Štefan Murárik

otec štyroch detí

učiteľ Akadémie veľkých diel na Piaristickej

spojenej škole sv. Jozefa Kalazanského v Nitre